

Dynamics of Couple Relationships in Relation to the COVID-19 Pandemic

Lector univ. dr. Lavinia Maria PRUTEANU¹

Student Mihaela Chiriac ROTARU²

¹ Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială, Universitatea Petre Andrei din Iași, lavinia_pruteanu@yahoo.com

² Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială, Universitatea Petre Andrei din Iași

Abstract: *Couple relationships and satisfaction within them have always been a topic of interest for research in the field of psychology, as the life partner is a central aspect of adult life. A relationship as a couple has a significant impact on life, as it can provide a pleasant psychological experience, being associated with fulfillment, passion, fulfilling the needs of love and sexuality and romance. The theme of satisfaction in a couple, both in those in an unofficial romantic relationship, as well as married ones is analyzed comparatively, in the context of the COVID-19 pandemic, starting from the premise that significant differences were generated in the dynamics of relationships.*

Keywords: *couple relationship, dynamics, impact, pandemic, COVID 19.*

How to cite: Pruteanu, L. M., Rotaru, M. C. (2023). Dynamics of Couple Relationships in Relation to the COVID-19 Pandemic. *Anuarul Universității “Petre Andrei” din Iași, Fascicula: Asistență Socială, Sociologie, Psihologie, 29, 238-266.* <https://doi.org/10.18662/upasw/29/78>

1. Introducere

Motivația alegerii temei este una duală. Pe de o parte, experiențele observate în mod subiectiv la diferite cupluri în decursul celor doi ani de pandemie mi-au indicat că aceasta a avut un impact semnificativ asupra calității relațiilor. Mai precis, am remarcat că acestea s-au degradat progresiv, că partenerii nu mai au o comunicare eficientă, că numărul conflictelor dintre aceștia este în creștere, ceea ce generează o insatisfacție mai mare față de relație. Nu de puține ori, după un an sau doi de pandemie, relațiile se destramă, iar partenerii căsătoriți au apelat la divorț. Pe de altă parte, și literatura de specialitate, adică ultimele studii empirice din domeniul psihologiei, au ilustrat un astfel de efect: pandemia, în ansamblul ei (anxietatea de infectare, problemele de sănătate, restricțiile impuse de autorități, dificultățile din viața de zi cu zi legate de aspectele financiare și instabilitatea locurilor de muncă) a determinat o scădere a satisfacției în relațiile de cuplu.

Data fiind complexitatea relațiilor romantice, încă nu este cert prin ce mecanisme se produce acest efect negativ al pandemiei asupra satisfacției în cuplu. O primă perspectivă ar indica faptul că măsurile restrictive i-au determinat pe parteneri să petreacă mai mult timp acasă, ceea ce implică presupune și mai mult timp cu partenerul. Prin urmare, probabilitatea de a apărea un conflict între aceștia este deja mai ridicată. Iar dacă la acest context adăugăm o serie de factori precipitanți precum anxietatea față de pandemie și de dificultățile trăite din cauza acesteia, deja tabloul unor probleme relaționale este unul complet. Cu toate acestea, pentru a pune acest fenomen pe seama pandemiei și nu a altor evenimente, este necesară o viziune comparativă: analizarea modului în care s-a schimbat dinamica relațiilor de cuplu în prezent, comparativ cu momentul de acum 2 ani, de dinainte ca pandemia să apară în România.

1.1. Aspecte teoretice generale

Cuplul reprezintă uniunea dintre două persoane, de regulă un bărbat și o femeie (cuplul heterosexual, la care ne vom referi în continuare), fondată pe consimțământul amândurora; se bazează pe o legătură constantă, în care există relații sentimentale și/sau sexuale, cu un inter-determinism reciproc puternic, partenerii stimulându-se și potențându-se reciproc.

Conform lui Bader și Pearson (1988, apud Turliuc, 2004), cuplul trece prin anumite etape de la conturarea până la definitivarea lui:

1. fuziunea - diferențele dintre cei doi dispar, astfel că ei se simt ca „unul”;

2. diferențierea - partenerii își reafirmă propriile identități și își testează legătura, care ar putea să se destramă în fața unor aspecte care nu le sunt comune;
3. explorarea - cei doi își testează fidelitatea prin îndepărtarea unuia de celălalt și experimentarea unor activități diferite;
4. re-apropierea - apare dacă partenerii au trecut cu bine peste primele trei etape; ei își definesc acum motivul pentru care rămân împreună, își stabilesc sarcinile fiecăruia, ei îmbogățindu-se prin diferențele celuilalt;
5. cooperarea - partenerii se angajează într-o construcție comună, fiecare este atent la evoluția celuilalt, se interesează de carieră; cuplul și-a dobândit echilibrul funcțional;
6. sinergia - este stadiul cel mai înalt al evoluției, cuplul acționează ca o echipă care poate desfășura o bogată activitate socială și profesională și se poate ocupa de creșterea și educarea copiilor.

Cuplul este un deziderat al adulților și o componentă centrală a vieții acestora, întrucât experiența de a face parte dintr-un cuplu este însoțită de numeroase recompense: satisfacerea nevoii de intimitate, evitarea disconfortului creat de singurătate, dezvoltarea sentimentului de apartenență. dezvoltarea sentimentului iubirii mutuale, susținerea psihologică mutuală și, nu în ultimul rând, perpetuarea speciei (Turliuc, 2004).

Relațiile de cuplu și satisfacția din cadrul acestora au reprezentat dintotdeauna un subiect de interes pentru cercetările din domeniul psihologiei, întrucât partenerul de viață este un aspect central al vieții de adult. O relație de cuplu are un impact semnificativ asupra vieții, deoarece poate oferi o experiență psihologică plăcută, fiind asociată cu împlinirea, pasiunea, îndeplinirea nevoilor de iubire și sexualitate, romantism. Calitatea relației romantice pe care o are un adult este definitorie pentru modul în care va evolua aceasta în timp, astfel că o calitate ridicată a relației crește șansele ca aceasta să progreseze în timp, pe când o calitate redusă va duce, de cele mai multe ori, la terminarea ei (Fincham, Rogge & Beach, 2018).

Deloc surprinzător, satisfacția în cuplu este o temă care a atras atenția multor cercetători, din diferite domenii: psihologie, sociologie, studii despre familii, comunicare, întrucât miza supremă a fost și este în continuare de a găsi factorii care determină o satisfacție ridicată în relația cu partenerul, tocmai pentru ca oamenii să își poată îmbunătăți relațiile și pentru a-și seta obiective realiste și realizabile. Încă din anii 1960-1970, cercetările sociologice au început să studieze aspectele comportamentale ale vieții de cuplu, iar din anii 1980 orizontul de cercetare s-a extins, deoarece s-a concluzionat că o perspectivă strict comportamentală este limitată și nu oferă suficiente informații. Astfel, au

început să se ia în considerare alte aspecte precum cognițiile și emoțiile, care acționează ca mediatori în relația dintre comportamente și satisfacția în cuplu (Fincham, Rogge & Beach, 2018).

În continuare, vom trece în revistă câteva aspecte fundamentale pentru satisfacția în cuplu, așa cum au fost ele identificate în cercetările din domeniu, grupate în trei categorii: aspecte comportamentale, cognitive și emoționale.

1.2. Aspecte comportamentale

Un rezultat surprinzător, care a fost obținut în urma unor studii îndelungate, este că percepțiile celor doi parteneri privind comportamentele relaționale cotidiene coincid doar în mică măsură (aproximativ 46%), astfel că și satisfacția lor variază foarte mult în funcție de aceste percepții. Comportamentele partenerilor par să fie mai degrabă relevante pentru satisfacția lor mai degrabă în cadrul cuplurilor nesatisfăcute, și mai puțin cazul celor cu o satisfacție ridicată (Heymann, Sayers & Bellack, 1994). Făcând o comparație între cuplurile satisfăcute și cele mai degrabă nesatisfăcute, s-a remarcat că acestea din urmă prezintă mai multe comportamente disfuncționale, mai ales în ceea ce privește comunicarea, precum: criticism ridicat, plângeri frecvente, ostilitate, angajamentul scăzut, evitarea și ignorarea partenerului, ori chiar urmărirea acestuia; de asemenea, partenerii care sunt nesatisfăcuți de relația lor prezintă dificultăți în a se asculta activ unul pe celălalt în timpul interacțiunilor, iar toate aceste comportamente negative sunt mai frecvente și mai intense în contextul unor factori generali de stres în viața de zi cu zi (Weiss & Heyman, 1997, apud Fincham, Rogge & Beach, 2018).

Un alt comportament esențial pentru asigurarea satisfacției în cuplu îl reprezintă sprijinul reciproc, întrucât s-a demonstrat un sprijin ridicat din partea soției prezice satisfacția cuplului de peste doi ani mai târziu, indiferent de comportamentele conflictuale pe care le au cei doi; mai mult, ceea ce intervine asupra efectului pe care îl au conflictele asupra degradării căsătoriei este tocmai sprijinul pe cei doi și-l oferă reciproc, care astfel scade semnificativ riscul unei despărțiri, în contextul unor conflicte de cuplu (Bradbury et al., 2000).

Cuplurile disfuncționale au anumite tipare comportamentale care pot lua chiar forma unor cicluri care pot fi cu greu întrerupte, ceea ce determină niște acțiuni previzibile: reproșuri, acuzații, emoții negative, iar tocmai faptul că ei nu pot ieși din aceste cicluri comportamentale perpetuează distressul resimțit în cadrul cuplului. De multe ori, partenerii din cadrul unui cuplu nesatisfăcut pun presiune unul pe celălalt, au numeroase plângeri și se critică, iar ca răspuns, persoana criticată adoptă o atitudine pasivă și comportamente

defensive (un pattern numit „*cerere și retragere*”, ”*demand-withdrawal pattern*”; Wile, 2013). În schimb, cuplurile satisfăcute au mai multe tentative de a remedia problemele și reușesc să găsească strategii funcționale pentru a ieși din aceste cicluri negative, iar interacțiunile lor nu sunt la fel de previzibile.

Deși comportamentele partenerilor au un rol esențial în satisfacția pe care aceștia o resimt în cadrul cuplului, trebuie menționat că rolul acestora este diminuat în contextul unor exprimări afective ridicate; cu alte cuvinte, dacă partenerii sunt afectuoși unul cu celălalt și acordă o atenție deosebită exprimării sentimentelor de iubire în mod reciproc, atunci impactul conflictelor și a comportamentelor negative asupra satisfacției relaționale este semnificativ mai redus (Caughlin & Huston, 2002).

1.3. Aspecte cognitive

Modul în care o persoană interpretează anumite situații, mai ales dacă este vorba de niște credințe nerealiste și disfuncționale, este esențial pentru modul în care aceasta se raportează la relația sa de cuplu. De exemplu, credința că existența unor conflicte duce inevitabil la destrămarea relației, că oamenii nu se pot schimba, ori dorința de a avea o relație perfectă sunt corelate cu o satisfacție în cuplu scăzută, din cauza standardelor nerealiste.

Cu toate acestea, există anumite credințe nerealiste funcționale și care au un efect benefic asupra calității de relației de cuplu, și anume o percepție pozitivă a partenerului, chiar dacă este o percepție mai favorabilă decât cea pe care acesta o are despre el însuși. Faptul că o persoană își idealizează partenerul îi determină să aibă o relație mai fericită; același efect apare și atunci când partenerii percep între ei anumite similarități care în realitate nu există - astfel că iluziile pozitive sunt benefice pentru relația de cuplu (Barelds & Dijkstra, 2011).

Atunci când vorbim de cogniții, trebuie să luăm în considerare și atribuirile pe care le fac persoanele pentru anumite evenimente - pentru aceeași situație (de exemplu, partenerul ajunge târziu acasă) - pot fi foarte variate, și astfel să conducă la o satisfacție ridicată („*Probabil a fost prins în trafic*”) sau scăzută („*Șigur îmi ascunde ceva*”; Fincham, 2001, apud Fincham, Rogge & Beach, 2018).

Printre alte procese cognitive ce pot influența satisfacția în cuplu, enumerăm: tipul de atașament, discrepanța dintre percepția asupra partenerului ideal și cel actual, procesele de comparare socială, memoria și bias-urile de reactualizare, atitudinile implicite față de partener, procesele de continuă auto-evaluare (Fincham, Rogge & Beach, 2018).

1.4. Aspectele emoționale

Dat fiind că prin natura ei, relația romantică de cuplu este o relație puternic afectivă, emoțiile resimțite de parteneri în cadrul cuplului au un rol major asupra satisfacției; importanța emoțiilor este cu atât mai ridicată, cu cât luăm în considerare că reprezintă un comportament non-verbal care nu poate fi disimulat, spre deosebire de comportamentul verbal, de exemplu, care deseori este modificat în mod voluntar pentru a păstra aparența unui cuplu fericit. Fiind o componentă importantă a satisfacției în cuplu, emoțiile pozitive tind să fie semnificativ mai ridicate și mai frecvente la cuplurile satisfăcute, așa cum trăirea preponderentă a unor emoții negative în cadrul cuplului conduce la o scădere a satisfacției (Fincham, Rogge & Beach, 2018).

2. Impactul pandemiei asupra relației de cuplu

2.1. Relațiile romantice ale tinerilor în pandemie

Măsurile de distanțare au micșorat mobilitatea tinerilor. Mai mult, pandemia a fost asociată cu simptome de depresie ușoară până la moderată și simptome de anxietate. Astfel, a creat premisele pentru unele schimbări importante în comportamentele romantice ale tinerilor. În primul rând, posibilitatea redusă de contact fizic, precum și înrăutățirea stării psihologice a tinerilor, a condus, pentru unii, la o reevaluare a relațiilor apropiate și a eforturilor pe care le implică întreținerea acestora (Stavridou et al., 2020). Reducerea timpului petrecut cu partenerul a fost cel mai important predictor în scăderea calității relației romantice în timpul pandemiei (Karp et al., 2021).

În plus, adolescenții, în special fetele, au descris procesul de menținere a relației ca fiind destul de dificil din cauza lipsei de intimitate, și a atingerilor fizice (Goldstein & Flicker, 2020). În ciuda acestor neajunsuri, nu toți adolescenții au raportat o scădere a calității relaționale. Unii dintre ei au considerat că pandemia le-a întărit relațiile, dar acesta a fost cazul mai ales pentru cei care au petrecut timp semnificativ împreună cu partenerul (Vaterlaus, Shaffer & Pulsipher, 2021). Tinerii au profitat de metodele moderne de comunicare (telefon, site-uri de rețele sociale) pentru a păstra legătura cu partenerii lor (Goldstein & Flicker, 2020). Utilizarea tehnologiei a mediat și relațiile negative dintre autoizolare și calitatea relațiilor adolescenților.

2.2. Relațiile romantice ale adulților în pandemie

Schimbările aduse de pandemie în domenii precum relațiile de cuplu sau parenting-ul au fost semnificative. Cu toate acestea, cele mai multe studii arată că situația nou creată a avut o gamă destul de complexă de exemple

privind funcționarea cuplurilor. Unele rezultate au arătat că, majoritatea relațiilor și a calității acestora au fost afectate negativ de frica de COVID-19, generând depresie, îngrijorare și ruminăție cu privire la pandemie. Când oamenii au raportat un nivel ridicat al prezenței acestor variabile, ei au raportat, de asemenea, mai multe acțiuni de izolare și abilități mai scăzute de a reduce conflictele. Mai mult, înrăutățirea calității relațiilor a fost legată de scăderea optimismului și speranței (Merolla, Otmar & Hernandez, 2021). De asemenea, mai multe conflicte legate de existența pandemiei de COVID-19 au scăzut frecvența unor comportamente intime, cum ar fi îmbrățișarea, sărutul sau ținutul de mână (Luetke, Hensel, Herbenick & Rosenberg, 2020). Cu toate acestea, alte studii au arătat că satisfacția în cuplu a rămas stabilă în primele săptămâni de pandemie și că oamenii și-au blamat mai puțin partenerii pentru anumite conflicte din cadrul relației (Williamson, 2020). Alte studii nu au găsit nicio asociere între carantină și satisfacția conjugală. atât în cuplurile heterosexuale, cât și în cele gay și lesbiene (Mousavi, 2020). Satisfacția maritală mai mare a fost legată de un impact mai scăzut al izolării asupra sănătății, a bunăstării fizice și emoționale (Quezada Berumen, Landero Hernández & González Ramírez, 2020).

Diferite mecanisme psihologice ar putea explica aceste rezultate contradictorii. De exemplu, atât atașamentul anxios, cât și cel evitant au fost legate de o calitate relațională mai scăzută, mai ales când indivizii experimentau mai mult stres (Overall, Chang, Pietromonaco, Low & Henderson, 2022). În plus, oamenii păreau să primească mai puțin sprijin din partea partenerului atunci când nivelul lor de evitare a fost mai mare (Vowels & Carnelley, 2021). Pandemia a avut un efect și asupra dorinței unei persoane de a se angaja într-o relație. Preocupările legate de COVID-19 au crescut teama de a fi singur, ceea ce, la rândul său, a crescut importanța stabilității și a angajamentului familial (Alexopoulos et al., 2021). Totuși, experimentând interacțiuni semnificative, conexiunile personale din primele zile ale pandemiei au creat un context pentru afirmarea sinelui și a condus la o creștere a susținerii emoționale (Smallen, 2021).

Cuplurile care sunt părinți, în comparație cu cei care nu sunt, au fost mai protejați împotriva scăderii satisfacției maritale (Schmid, Wörn, Hank, Sawatzki, & Walper, 2021). Mai mult, un studiu a indicat că nu a existat nicio asociere între perioada de carantină și burnout-ul parental (Mousavi, 2020). Cu toate acestea, părinții au simțit unele perturbări în viața lor de zi cu zi, dar diviziunea muncii în mediul nou creat nu a fost o sursă de stres (Goldberg, McCormick & Virginia, 2021). Ei au fost, totuși, în mare parte nemulțumiți de echilibrul dintre munca plătită și cea neremunerată în timpul pandemiei (Craig & Churchill, 2021). Situația a fost mai dramatică pentru părinții

divorțați sau în plin proces de divorț, care s-au confruntat cu dificultăți financiare și legate de negocieri din cauza pandemiei (Goldberg, Allen & Smith, 2021). Unele schimbări au fost găsite și pentru părinții implicați în relații consensuale non-monogame. Ei au petrecut mai puțin timp cu partenerii lor atunci când partenerii nu locuiau în aceeași casă, iar cei care locuiau împreună cu partenerii, petreceau mai mult timp cu aceștia. În plus, unii dintre ei au prioritizat relațiile caracterizate de un angajament mai ridicat (Manley & Goldberg, 2021).

2.3. Efectul pandemiei asupra relațiilor romantice

Interesul pentru a cerceta efectele pandemiei asupra relațiilor de cuplu a fost unul crescut, de aceea există un număr impresionant de studii ce urmăresc aceste efecte. Un prim studiu urmărește trei mari teme:

- prima temă este legată de stresul, turbulențele apărute, conflictele și adaptarea în contextul pandemic;
- a doua se bazează pe singurătatea, izolarea și comunicarea mediată de alte mijloace;
- a treia temă tratează reflectarea și recadrarea în relația de cuplu (Lannutti, & Bevan, 2022).

Principalele surse de stres la debutul pandemiei sunt legate de măsurile impuse, de schimbarea rutinei zilnice, mai exact de lockdown, lucrul de acasă, limitarea sau chiar încetarea interacțiunii fizice cu celelalte persoane (Lannutti, & Bevan, 2022).

2.4. Singurătatea, izolarea și comunicarea mediată

Lockdown-ul, distanțarea socială și celelalte restricții existente au creat provocări în ceea ce privește relațiile inter-umane în moduri nemaiîntâlnite precedent. Anxietatea generată de pandemie a dus la o intensificare a sentimentului de izolare și singurătate, dar și la mai multe probleme de sănătate (Merolla, Otmar & Hernandez, 2021). Pentru a examina efectele deprivării de afecțiune în perioada pandemiei, (Hesse, Mikkelsen și Tian, 2021) au făcut apel la teoria schimbului afectiv. Această teorie presupune că a comunica prin intermediul gesturilor de afecțiune îi ajută pe indivizi să aibă o viață mai bună (prin facilitarea accesului la mai multe resurse ce fac supraviețuirea mai ușoară) și să se reproducă (prin prezentarea sinelui drept un partener și părinte potrivit). Deprivarea de afecțiune a fost asociată cu apariția depresiei (mai ales la femei), intensificarea sentimentului de singurătate, dar nu și cu satisfacția generală asupra vieții sau fericirii (Hesse, Mikkelsen & Tian, 2021).

Un alt autor și colaboratorii săi (Burleson et al., 2021) au examinat efectele abținerii de la contactul social în timpul pandemiei pentru cei din relații romantice și au constatat că pentru cei care se bazează pe atingere pentru reglarea afectelor, limitarea atingerilor din cauza distanțării sociale pandemice a dus la mai multă suferință psihologică decât pentru cei care nu foloseau această strategie. Aceeași autori au constatat că, pentru cei care au locuit cu partenerul lor, gesturile de afecțiune devenit mai frecvente în timpul pandemiei și au fost asociate cu o satisfacție relațională mai mare.

Comunicarea suportivă este deosebit de importantă în relațiile romantice ale indivizilor deoarece îmbunătățește adesea calitatea relației (MacGeorge et al., 2011). Astfel, cercetările indică faptul că valoarea sprijinului primit de la partenerii romantici în timpul pandemiei de COVID-19 este asociată pozitiv cu bunăstarea psihologică, iar această asociere devine mai puternică în contextul în care persoana se află mai mult timp în izolare. Cu toate acestea, uneori, comunicarea suportivă e asociată cu rezultate negative pentru parteneri, cum ar fi scăderea stimei de sine, creșterea suferinței emoționale și răni relaționale. Comunicarea suportivă poate lua diferite forme. Cutrona și Suhr (1992) a dezvoltat o tipologie de sprijin social constând în: *manifestări emoționale* (oferire de grijă și confort); *stima față de partener* (ia forma validării sau complimentelor făcute partenerului); *oferirea de sfaturi, punerea la dispoziție a rețelei proprii de sprijin* (persoane cu aceleași interese) și *asigurarea resurselor*.

2.5. Reflectarea și recadrarea în cuplu

În ultimii ani, cercetătorii au explorat valoarea predictivă a fricii de a fi singur în contextul preferințelor și criteriilor de selectare a unui partener; acest lucru descrie dorința de a pune bazele unei relații romantice și de a evita singurătatea (Spielmann et al., 2013). Această dorință are implicații pentru inițierea și menținerea relației, având în vedere că cei cu o mai mare frică de a fi singuri tind să fie mai puțin selectivi atunci când caută un partener, se mulțumesc cu mai puțin într-o relație romantică și tânjesc după relații disfuncționale sau relații cu partenerii din trecut (Spielmann et al., 2013). Baumeister și Leary (1995) susțin faptul că indivizii își doresc conexiuni sociale pentru a îndeplini atât nevoile fizice, cât și cele psihologice. Atunci când oamenii se confruntă cu un eveniment stresant, pot să-și sporească eforturile de a stabili legături sociale. Relațiile apropiate îndeplinesc o varietate a nevoilor de adaptare (cum ar fi găsirea de hrană, construirea unui adăpost și reproducerea; Buss & Schmitt, 1993) și, prin urmare, poate proteja împotriva anxietății legate de moarte. Pentru că frica de a fi singur a fost asociată cu singurătatea romantică și nevoile de apartenență nesatisfăcute (Adamczyk,

2018), frica de a fi singur poate fi sensibilă la factorii de stres din mediu, cum ar fi cei generați de pandemia de COVID-19, în timpul căreia au fost aplicate restricții dure în ceea ce privește socializarea. Au existat schimbări la nivelul preferințelor și selectării partenerilor în perioada pandemiei; astfel, persoanele singure și cu o frică mai mare de posibilitatea îmbolnăvirii de COVID-19, au devenit mai selective în ceea ce privește alegerea unui partener, acestea punând mai mult accent pe importanța angajamentului față de familie și stabilitate (Alexopoulos et al., 2021).

Pandemia de COVID-19 a afectat într-o mare măsură și cuplurile care au copii, întrucât, pe tot parcursul pandemiei, părinții au raportat faptul că le-a fost tot mai greu să jongleze cu propriile locuri de muncă, cu sarcinile pe care le aveau legate de casă și întreținerea acestora, cu rolul de părinte, cu asigurarea educației corespunzătoare, dar și cu propria stare de bine (Alexopoulos et al., 2021).

2.6. Alegerea partenerului romantic

Având în vedere că este posibil ca oamenii să își ajusteze standardele pentru a transforma în realitate dorința de a crea o legătură romantică, este posibil ca izolarea socială impusă ca măsură de protecție împotriva COVID-19 să îi fi determinat pe indivizi să realizeze compromisuri în privința preferințelor și a imaginii partenerului lor ideal (Alexopoulos et al., 2021). Cercetările au arătat, de asemenea, că aproximativ 20% dintre oameni au contactat un fost partener în timpul pandemiei, mulți dintre ei s-au adresat mai multor foști parteneri, în continuare, sugerând că oamenii ar putea fi dispuși să ofere relații romantice sau sexuale eșuate încă o șansă; aceste descoperiri par să sugereze că pandemia are i-a determinat pe oameni nu numai să inițieze relații sexuale sau romantice, ci să și coboare standardele pentru acele relații (Lehmiller, 2020).

În mod tradițional, a avea un partener atractiv din punct de vedere fizic este considerat important (Buunk, Dijkstra, Fetchenhauer & Kenrick, 2002), însă importanța atractivității fizice poate scădea în vremuri de stres, atunci când alte calități ale partenerului, cum ar fi compania și sprijinul, pot facilita trecerea peste perioada de criză. Un experiment a arătat că bărbații care au îndeplinit o sarcină în timp ce se confruntă cu niveluri scăzute de stres au preferat să se afilieze cu femei atractive în locul celor amabile și grijulii. Acest lucru se schimbă atunci când bărbații se confruntă cu o situație în care stresul este ridicat, atunci ei au preferat să interacționează cu femei amabile și grijulii în detrimentul celor atractive (Li, Halterman, Cason, Knight & Maner, 2008). Un alt studiu a constatat că, deși femeile își doreau un fizic partener atractiv, femeile considerau că bărbații atrăgători din punct de vedere fizic au mai multe

șanse să fie infideli și să pună capăt unei relații romantice pe termen lung. Același studiu a arătat că femeile au indicat că sunt dispuse să renunțe la criteriul de atractivitate în ceea ce privește un partener (dar nu alte calități) în cazul în care acesta dispune de o situație financiară bună (Waynforth, 2001).

Studiul lui Alexopoulos și al colaboratorilor săi (2021) a investigat alegerea partenerului romantic în perioada pandemiei, iar rezultatele acestuia oferă informații valoroase în ceea ce privește tema. Așadar, atunci când se confruntă cu un eveniment stresant care declanșează gânduri sau frica de mortalitate, cum ar fi COVID-19, oamenii sunt dispuși să facă compromisuri cu privire la atractivitatea fizică/socială a unui partener pe termen lung (atractivitatea fizică, statutul social, satisfacția sexuală).

Indivizii afirmă că atributele fizice/sociale sunt mai puțin importante pentru ei. Aceștia sunt mai puțin dispuși să facă compromisuri cu privire la atributele legate de stabilitatea pe care o oferă unui partener (de exemplu, resurse financiare, fidelitate, sănătate fizică) și angajament familial (adică, calități parentale, dorință pentru a avea copii, apropiere de părinți și frați) pe termen lung. În ceea ce privește preferința pentru stabilitate și angajament, rezultatele susțin că aceste două calități au devenit criterii principale în cazul alegerii unui partener romantic, întrucât sunt esențiale în gestionarea și îndurarea situațiilor stresante ale partenerului. În ceea ce privește alegerea partenerului romantic prin prisma atractivității, pe fondul pandemiei de COVID-19, importanța acesteia crește, întrucât atractivitatea, din punct de vedere evolutiv, este văzută ca indicator al unei stări de sănătate bună. Statutul social a jucat și el un rol important, întrucât un partener romantic cu un statut social superior poate avea o rețea socială de suport mai mare, mai stabilă sau mai puternică. S-a constatat că participarea și implicarea socială sunt asociate pozitiv cu apropierea de resurse și asociate negativ cu mortalitatea în rândul adulților în vârstă.

3. Scopul și obiectivele cercetării

Scopul general al studiului de față este de a analiza dinamica relațiilor în cadrul cuplurilor/căsătoriilor, în perioada pandemiei de coronavirus.

Ca obiective specifice, ne-am propus, în primul rând, să testăm:

1. dacă există diferențe în ceea ce privește calitatea relației dintre parteneri între perioada de dinaintea pandemiei (martie 2020) și momentul prezent;
2. de a verifica dacă facilitarea și interferențele din partea partenerului prezic problemele în relația de cuplu;
3. asocierea dintre dinamica relațiilor de cuplu și distresul cauzat de pandemie și potențiala infectare cu COVID-19.

4. Ipotezele cercetării

Ipoteza 1. Problemele relaționale vor fi mai intense după pandemie decât înainte de aceasta.

Ipoteza 2. Există diferențe semnificative în ceea ce privește susținerea și impactul negativ al partenerului din partea partenerului înainte de pandemie și după.

Ipoteza 3. Există diferențe semnificative în ceea ce privește emoțiile negative dintre cadrul relației înainte de pandemie și după.

Ipoteza 4. Impactul negativ al unui partener romantic va corela pozitiv cu emoțiile negative din interacțiunea cu partenerul în timpul pandemiei de COVID-19.

Ipoteza 5. Susținerea din partea partenerului romantic va corela negativ cu emoțiile din interacțiunea cu partenerul în timpul pandemiei de COVID-19.

Ipoteza 6. Există o asociere pozitivă între problemele relaționale și distresul cauzat de pandemie (suspiciunea și anxietatea).

5. Metodologia cercetării

5.1. Variabile

VI 1 = Susținerea din partea partenerului = (“facilitation”) partenerul intervine în acțiunile persoanei, dar oferă sprijinul și suportul perceput din partea partenerului pentru realizarea planurilor și atingerea obiectivelor.

VI 2 = Impactul negativ al partenerului = (“interference”) partenerul intervine în acțiunile unei persoane, dar intervenția este negativă, deoarece îngreunează realizarea planurilor, obiectivelor, rutinelor.

VI 3 = Emoțiile negative în relația cu partenerul = gradul în care o persoană resimte furie, tristețe, frică și gelozie în interacțiunile cu partenerul.

VD = Problemele relaționale = (“relational turbulence”) relația de cuplu/căsătoria este caracterizată prin a fi haotică, turbulentă, tumultuoasă, stresantă, mai mult decât stabilă, calmă, pașnică.

Variabilele socio-demografice (variabile independente) care au fost solicitate sunt:

- Genul;
- Mediul de rezidență;
- Durata căsniciei/ a relației de cuplu;
- Numărul copiilor din căsnicia actuală;
- Nivelul de studii.

5.2. Participanți - eșantion

Studiul este realizat prin participarea a de 54 participanți, care sunt căsătoriți sau într-o relație romantică de minimum 1 an de zile la momentul declanșării pandemiei de COVID-19, deci la momentul participării la studii sunt într-o relație de minim 3 ani. Din totalul de participanți, 16.7% sunt de gen masculin, iar 83.3% de gen feminin; 92.6% locuiesc în mediul urban, iar 7.4% în mediul rural. În ceea ce privește statutul marital, 16.7% sunt într-o relație romantică neoficializată prin căsătorie, iar 83.3% sunt căsătoriți. Durata relației/ căsătoriei variază între 3 și 25 de ani. Majoritatea participanților au 2 copii (42.6%), 31.5% au un copil, iar 25.9% nu au copii. Un procent de 5.6 dintre participanți au studii liceale, 46.3% au studii de licență, iar 48.1% au studii de masterat.

O serie de întrebări au vizat aspecte legate de pandemie și de infectarea cu COVID-19. Prin urmare, 53.7% dintre participanți au fost infectați cu COVID, iar dintre aceștia, 51.7% au avut simptome ușoare, 44.8% simptome medii, iar 3.4% simptome grave. În privința respectării măsurilor de precauție pentru prevenirea infectării cu coronavirus (purtarea măștii, spălătul pe mâini, evitarea zonelor aglomerate, vaccinarea), 1.9% au declarat că nu au respectat aproape deloc măsurile, 14.8% au respectat parțial sau doar unele măsuri, 46.3% au respectat în mare parte măsurile, iar 37.0% au respectat toate măsurile. 85.2% au avut o cunoștință sau o persoană apropiată care a fost infectată cu coronavirus, iar dintre acestea, 44.7% au avut simptome ușoare, 44.7% simptome medii, iar 10.6% simptome grave. Din totalul de participanți, 11.1% au avut o persoană apropiată care a decedat ca urmare a infectării cu COVID-19.

5.3. Instrumente

Scala de măsurare a susținerii din partea partenerului (Facilitation from a Partner Scale; Knobloch & Solomon, 2004). Instrumentul conține 5 itemi care măsoară gradul în care o persoană percepe facilitarea planurilor din partea partenerului. Itemii sunt formulați sub formă de afirmații și au o scală de răspuns de tip Likert în 6 trepte, în care 1 = „dezacord puternic” și 6 = „acord puternic”. Scorul la variabila facilitarea partenerului va fi obținut prin calcularea mediei răspunsurilor la itemi, un scor ridicat indicând o mai mare facilitare. Participanții vor completa scala de două ori, o dată făcând referire la momentul de dinaintea pandemiei (deci înainte de martie 2020), și încă o dată cu referire la momentul prezent.

Scala de măsurare a impactului negativ al partenerului (Interference from a Partner Scale; Knobloch & Solomon, 2004). Instrumentul conține 6 itemi care

măsoară gradul în care o persoană percepe efectul negativ al partenerului asupra planurilor și atingerii obiectivelor. Itemii sunt formulați sub formă de afirmații și au o scală de răspuns de tip Likert în 6 trepte, în care 1=„dezacord puternic” și 6=„acord puternic”. Scorul la variabila interferența partenerului va fi obținut prin calcularea mediei răspunsurilor la itemi, un scor ridicat indicând o mai mare facilitare. Participanții completează scala de două ori, o dată făcând referire la momentul de dinaintea pandemiei (deci înainte de martie 2020), și încă o dată cu referire la momentul prezent.

Scala de emoții negative resimțite în relația cu partenerul (Negative Emotions Scale; Knobloch & Solomon, 2003). Scala utilizează itemi preluați din studiul lui Dillard, Kinney, and Cruz (1996, apud Knobloch & Solomon, 2003) și măsoară gradul în care o persoană resimte emoții negative în interacțiunea cu soțul/soția. Conține 13 itemi, grupați pe 4 dimensiuni: furie, tristețe, frică, gelozie. Scala de răspuns este de tip Likert în 6 trepte, în care 1=„doar puțin” și 6=„foarte mult”. Scorul pentru fiecare emoție în parte se obține prin calcularea mediei răspunsurilor la itemi, un scor ridicat indicând o frecvență mai mare cu care o persoană resimte o anumită emoție în cadrul căsniciei. Participanții completează scala de două ori, o dată făcând referire la momentul de dinaintea pandemiei (deci înainte de martie 2020), și încă o dată cu referire la momentul prezent.

Scala de măsurare a problemelor din relația de cuplu (Relational Turbulence Scale; McLaren et al., 2011). Scala conține 4 itemi care măsoară turbulențele relaționale din cadrul căsniciei, utilizând o scală de diferențiere semantică în 7 trepte. Astfel rezultă dimensiunile stabil-haotic, calm-turbulent, liniștit-tumulțuos, pașnic-stresant. Scorul total la turbulențele relaționale, un scor ridicat sugerând mai multe turbulențe în dinamica relației maritale. Participanții vor completa scala de două ori, o dată făcând referire la momentul de dinaintea pandemiei (deci înainte de martie 2020), și încă o dată cu referire la momentul prezent.

COVID-19 Related Psychological Distress Scale (CORPD; Feng et al., 2020). Instrumentul măsoară gradul de distres resimțit de indivizii sănătoși, neinfecțați cu COVID-19, în legătură cu posibilitatea de a se infecta. Conține 12 itemi, grupați pe două dimensiuni (anxietate/frică, respectiv suspiciune). Scala de răspuns este una de tip Likert în 5 trepte, în care 1=„dezacord puternic” și 5=„acord puternic”. Scorul total la fiecare dimensiune se poate obține prin calcularea mediei răspunsurilor la itemii aferenți, un scor ridicat indicând un distres mai mare, mai exact o anxietate, respectiv suspiciune față de posibilitatea infectării cu coronavirus.

5.4. Procedura

Participanții au completat un chestionar online, prin platforma Google Forms, care a fost distribuit prin intermediul rețelelor de socializare. Fiecare persoană care a completat chestionarul a primit un consimțământ informat și a putut să completeze scalele doar după ce și-a dat acordul în privința condițiilor în care se desfășoară studiul. Prin urmare, participanții au fost informați în legătură cu caracterul anonim, confidențial și utilizarea strict în scop de cercetare a datelor furnizate, ei putând să se retragă din studiu în orice moment. Participarea la studiu a fost voluntară.

6. Rezultatele cercetării

6.1. Prelucrarea preliminară a datelor

Înainte de a calcula scorurile totale pentru fiecare variabilă în parte, mai întâi am verificat baza de date pentru valori lipsă sau valori extreme (care ar fi indicat o completare superficială, aleatorie a scalelor de către participanți), dar și pentru a verifica faptul că toți participanții întrunesc criteriile de includere în studiu – să fie într-o relație romantică sau să fie căsătoriți, iar durata relației să fie de minimum 3 ani. Astfel, deși în eșantionul inițial erau incluși 56 de participanți, 2 dintre aceștia au fost eliminați pentru că nu aveau o relație ori pentru că relația avea o durată mai mică de 3 ani. Datele colectate au fost introduse în programul SPSS (*Statistical Package for Social Sciences*), versiunea 23.

Ulterior, pe baza datelor colectate de la cei 54 de participanți s-a verificat consistența internă a scalelor pentru fiecare dimensiune prin calcularea indicelui de fidelitate Alpha Cronbach (*Analyze – Scale – Reliability Analysis*), introducând toți itemii aferenți fiecărei dimensiuni. Având în vedere că o parte din scale au fost completate de două ori, o dată pentru momentul martie 2020 (1), iar încă o dată pentru momentul aprilie 2022 (2), am numerotat variabilele în funcție de momentul completării (1 și 2). Astfel, am verificat consistența internă pentru variabilele Susținere 1, Susținere 2, Impact negativ 1, Impact negativ 2, Furie 1, Furie 2, Tristețe 1, Tristețe 2, Frică 1, Frică 2, Gelozie 1, Gelozie 2, Probleme relaționale 1, Probleme relaționale 2; pentru dimensiunile ce vizează anxietatea față de COVID-19, s-a realizat o singură măsurare, astfel că variabilele au fost denumite fără a le numerota, și anume Suspiciune COVID și Anxietate COVID. Pentru ca o scală să aibă o fidelitate bună, indicele Alpha Cronbach trebuie să fie minim 0.7, iar toate scalele aplicate au îndeplinit această condiție.

După ce am verificat consistența internă a scalelor, am generat scorurile participanților la fiecare variabilă în parte, prin calcularea mediei răspunsurilor la itemii aferenți fiecăreia (*Transform – Compute Variabile*). Variabilele au fost denumite în baza de date la fel ca în tabelul de mai sus. Apoi am analizat modalitatea de distribuție a scorurilor pentru fiecare variabilă în parte, valorile minime, maxime, media, abaterea standard, indicatorii statistici Skewness și Kurtosis (*Analyze – Descriptive Statistics – Descriptives*).

6.2. Verificarea diferențelor generate de factorii demografici

Genul. Pentru a testa diferențele de gen la variabilele măsurate, am aplicat Testul T pentru eșantioane independente, deoarece am comparat două grupe de participanți, bărbați și femei (genul este variabila independentă), la toate variabilele vizate (variabile dependente). Călea în SPSS a fost *Analyze – Compare Means – Independent-Samples T Test*. Rezultatele, prezentate în tabelele de mai jos, ne indică însă că singura diferență semnificativă este la variabila suspiciune COVID: testul Levene de egalitate a varianțelor este semnificativ ($p=0.007<0.05$), prin urmare trebuie să citim valorile de pe rândul al doilea (întrucât nu este îndeplinită condiția de egalitate a varianțelor): $t=-2.375$, $p=0.024<0.05$; analizând tabelul cu mediile pentru fiecare gen la această variabilă, observăm că, la momentul actual, femeile au o suspiciune mai ridicată privind o posibilă infectare cu COVID ($M=1.93$, $SD=0.78$), comparativ cu bărbații ($M=1.55$, $SD=0.31$).

La restul variabilelor nu există diferențe semnificative din punct de vedere statistic, întrucât pragul de semnificație p aferent testului este, în toate cazurile, mai mare decât 0.05. Observăm însă că există o variabilă la care pragul de semnificație se apropie de această valoare, și anume Susținere 2: testul Levene de egalitate a varianțelor este semnificativ ($p=0.032<0.05$), prin urmare trebuie să citim valorile de pe rândul al doilea (întrucât nu este îndeplinită condiția de egalitate a varianțelor): $t=-1.894$, $p=0.084$; analizând tabelul cu mediile pentru fiecare gen la această variabilă, observăm că, la momentul actual, femeile percep o mai mare susținere din partea partenerilor lor ($M=4.91$, $SD=0.97$) decât percep bărbații ($M=3.93$, $SD=1.48$), dar testul ne indică faptul că diferența nu este semnificativă statistic.

Mediul de rezidență. Pentru a verifica diferențelor determinat de mediul de rezidență, am aplicat testul T pentru eșantioane independente, asemănător ca în cazul precedent, singura diferență fiind că variabila independentă în acest caz este mediul. La niciuna dintre variabilele testate nu există diferențe semnificative din punct de vedere statistic, întrucât pragul de semnificație p aferent testului este, în toate cazurile, mai mare decât 0.05.

Prin urmare, nu există diferențe între participanții din mediul urban și cei din mediul rural la percepția asupra impactului pe care îl are partenerul asupra planurilor (pozitiv sau negativ), la problemele relaționale ori la emoțiile negative resimțite în cadrul relației de cuplu. De asemenea, nu există diferențe în funcție de mediul de rezidență la variabilele care țin de distresul cauzat de pandemia de COVID (suspiciunea de infectare și anxietatea).

Statutul marital. Având în vedere că variabila statutul marital are două niveluri (în relație și căsătorit), la fel ca variabilele genul și mediul de rezidență, pentru analizarea diferențelor în funcție de statutul marital am aplicat Testul T pentru eșantioane independente, în care variabila independentă este statutul marital. Rezultatele au indicat că există diferențe semnificative la:

- Furie 2: testul Levene de egalitate a varianțelor este semnificativ ($p=0.031<0.05$), prin urmare citim valorile de pe rândul al doilea: $t=-2567$, $p=0.015<0.05$; analizând tabelul cu mediile pentru fiecare grup la această variabilă, observăm că, la momentul actual, persoanele căsătorite resimt mai multă furie în cadrul cuplului ($M=1.87$, $SD=1.07$), comparativ cu persoanele într-o relație ($M=1.33$, $SD=0.40$).

- Frică 2: testul Levene de egalitate a varianțelor este semnificativ ($p=0.010<0.05$), prin urmare $t=-2.688$, $p=0.010<0.05$; analizând tabelul cu mediile pentru fiecare gen la această variabilă, observăm că, la momentul actual, persoanele căsătorite resimt mai multă frică în cadrul cuplului ($M=1.72$, $SD=0.89$), comparativ cu persoanele într-o relație ($M=1.27$, $SD=0.29$).

- Gelozie 2: testul Levene de egalitate a varianțelor este semnificativ ($p=0.010<0.05$), prin urmare $t=-2.688$, $p=0.010<0.05$; analizând tabelul cu mediile pentru fiecare gen la această variabilă, observăm că în prezent, persoanele căsătorite resimt mai multă gelozie în cadrul cuplului ($M=1.47$, $SD=0.83$), comparativ cu persoanele într-o relație ($M=1.05$, $SD=0.16$).

- Gelozie 1: aceeași diferență - testul Levene este semnificativ ($p=0.010<0.05$), prin urmare $t=-2.688$, $p=0.010<0.05$; analizând tabelul cu mediile pentru fiecare gen la această variabilă, observăm că înainte de pandemie, persoanele căsătorite resimțeau mai multă gelozie în cadrul cuplului ($M=1.61$, $SD=0.83$), comparativ cu persoanele într-o relație ($M=1.00$, $SD=0.00$).

- Probleme 2: testul Levene de egalitate a varianțelor este nesemnificativ ($p=0.130>0.05$), prin urmare citim valorile de pe primul rând: $t=2.018$, $p=0.049<0.05$; analizând tabelul cu mediile pentru fiecare gen la această variabilă, observăm că în prezent, persoanele căsătorite au mai puține

probleme de cuplu ($M=4.84$, $SD=1.10$), comparativ cu persoanele într-o relație ($M=5.61$, $SD=0.61$).

Prin urmare, în prezent, cuplurile căsătorite resimt mai multă furie, frică și gelozie în relația lor de cuplu, comparativ cu cuplurile necăsătorite, dar în același timp, au mai puține probleme relaționale.

Durata relației, numărul de copii și nivelul de studii sunt variabile măsurate pe scală ordinală, am verificat asocierea acestora cu alte variabile prin aplicarea corelației Spearman. Asocierile semnificative la un prag de semnificație mai mic decât 0.05 sunt marcate cu *, iar cele la un prag de semnificație mai mic decât 0.01 sunt marcate cu **. Puterea asocierii o deducem din coeficientul de corelație r , astfel că dacă acesta se situează în intervalul [0-0.29] corelația este slabă, în intervalul [0.3-0.49] corelația este medie, iar în intervalul [0.5-1] corelația este puternică; semnul coeficientului de corelație ne indică direcția asocierii, dacă este pozitivă (o relație direct proporțională între variabile) sau negativă (o relație invers proporțională între variabile).

Durata relației. Prin urmare, observăm o corelație slabă și negativă între Susținere 1 și durata relației ($r=-0.299$, $p=0.028$) și corelație medie cu susținere 2 ($r=-0.349$, $p=0.010$), o corelație medie și negativă cu probleme 2 ($r=-0.401$, $p=0.003$), o corelație medie și pozitivă cu impactul negativ 1 ($r=0.328$, $p=0.015$). Astfel, cu cât participanții au o relație de cuplu mai lungă, cu atât percepeau o susținere mai mică din partea partenerului și un impact negativ mai mare al acestuia înainte de pandemie, iar în prezent resimt mai puțină susținere și au mai multe probleme în relație.

Numărul de copii. Acesta corelează mediu și pozitiv cu furie 1 ($r=0.349$, $p=0.010$), tristețe 2 ($r=0.315$, $p=0.020$), frică 1 ($r=0.343$, $p=0.11$), frică 2 ($r=0.294$, $p=0.031$), dar corelează negativ cu probleme 1 ($r=-0.388$, $p=0.004$) și cu probleme 2 ($r=-0.472$, $p<0.001$). Prin urmare, cu cât participanții au mai mulți copii, înainte de pandemie simțeau mai multă furie și frică în cadrul cuplului și aveau mai multe probleme relaționale, iar în prezent raportează mai multă tristețe și frică și mai multe probleme relaționale.

Nivelul de studii. Acesta nu corelează cu niciuna din celelalte variabile măsurate, întrucât niciun prag de semnificație p aferent coeficienților de corelație nu este mai mic decât 0.05. Astfel, nu există o asociere între nivelul de studii al participanților și dinamica relației lor de cuplu înainte de pandemie și în prezent.

6.3. Verificarea ipotezelor

Ipoteza 1. Problemele relaționale vor fi mai intense după pandemie decât înainte de aceasta.

Pentru a testa această ipoteză am aplicat Testul T pentru eșantioane perechi, deoarece presupune compararea scorurilor obținute de aceiași participanți la două măsurători diferite; în acest caz, VI a fost momentul de referință (înainte de pandemie și prezentul), iar VD a fost variabila problemele relaționale.

Observăm că testul T nu este semnificativ statistic ($t=-1.292$, $p=0.202>0.05$), prin urmare nu există diferențe semnificative între problemele relaționale ale participanților înainte de pandemie și în momentul prezent. Ipoteza 1 a fost infirmată.

Ipoteza 2. Există diferențe semnificative în ceea ce privește susținerea și impactul negativ al partenerului din partea partenerului înainte de pandemie și după.

Observăm că testul T nu este semnificativ statistic atât pentru variabila susținere ($t=-0.127$, $p=0.899>0.05$), cât și pentru variabila impact negativ ($t=0.307$, $p=0.760>0.05$), prin urmare nu există diferențe semnificative între percepțiile asupra susținerii și a impactului negativ al partenerului înainte de pandemie și în momentul prezent. Ipoteza 2 a fost infirmată.

Ipoteza 3. Există diferențe semnificative în ceea ce privește emoțiile negative dintre cadrul relației înainte de pandemie și după.

Observăm că testul T nu este semnificativ statistic pentru variabila tristețe ($t=1.881$, $p=0.065>0.05$), nici pentru variabila impact gelozie ($t=1.398$, $p=0.168>0.05$), prin urmare nu există diferențe semnificative emoțiile de tristețe și gelozie trăite în cadrul cuplului înainte de pandemie și în momentul prezent. În schimb, testul este semnificativ în cazul variabilei furie ($t=3.027$, $p=0.004<0.05$) și frică ($t=3.858$, $p<0.001$): înainte de pandemie, participanții aveau scoruri mai ridicate la furie ($M=2.09$, $SD=0.99$) și la frică ($M=1.99$, $SD=0.96$), decât au în prezent în cadrul relației de cuplu ($M=1.78$, $SD=1.01$, respectiv $M=1.64$, $SD=0.84$). Ipoteza 3 a fost confirmată parțial.

Ipoteza 4. Impactul negativ al unui partener romantic va corela pozitiv cu emoțiile negative din interacțiunea cu partenerul în timpul pandemiei de COVID-19.

Rezultatele ne indică faptul că impactul negativ al partenerului corelează mediu cu furia ($r=0.389$, $p=0.004$) și cu tristețea ($r=0.302$, $p=0.026$) și corelează slab cu frica ($r=0.285$, $p=0.037$), ambele resimțite în

momentul prezent, în timpul pandemiei de COVID-19. Asocierea dintre impactul negativ al partenerului și gelozia resimțite în cadrul relației nu este semnificativă ($r=0.168$, $p=0.226>0.05$). Prin urmare, cu cât impactul negativ al partenerului este mai ridicat, cu atât participanții resimt mai multă furie, frică și tristețe în cadrul relației de cuplu.

Ipoteza 5. Susținerea din partea partenerului romantic va corela negativ cu emoțiile din interacțiunea cu partenerul în timpul pandemiei de COVID-19.

Rezultatele ne indică faptul că susținerea din partea partenerului corelează puternic cu furia din cadrul relației ($r=-0.697$, $p<0.001$), cu tristețea ($r=-0.570$, $p<0.001$) și cu frica ($r=0.549$, $p<0.001$) și corelează moderat cu gelozia resimțită ($r=-0.355$, $p=0.008$). Astfel, cu cât participanții percep o susținere mai ridicată din partea partenerului lor de cuplu, cu atât resimt mai puține emoții negative în cadrul relației cu acesta (furie, tristețe, frică, gelozie).

Ipoteza 6. Există o asociere pozitivă între problemele relaționale și distresul cauzat de pandemie (suspiciunea și anxietatea).

Rezultatele ne indică faptul că asocierea dintre problemele relaționale din prezent și distresul cauzat de pandemie (suspiciunea, respectiv anxietatea) nu este semnificativă ($r=-0.195$, $p=0.157>0.05$, respectiv $r=-0.198$, $p=0.152>0.05$), prin urmare ipoteza 6 a fost infirmată.

7. Interpretarea psihologică a rezultatelor

Studiul de față a evidențiat mai multe rezultate semnificative, pe care urmează să le trecem în revistă, concomitent cu interpretarea lor. În ceea ce privește diferențele dintre femei și bărbați, femeile sunt mai anxioase cu privire la pandemie; putem pune acest rezultat pe seama faptului că femeile au tendința de a acord mai mare atenție factorilor care ar putea periclita sănătatea membrilor familiei, așa cum este infectarea cu COVID-19.

Între cuplurile căsătorite și cele necăsătorite există o serie de diferențe. Pe de o parte, în momentul prezent, adică spre finalul pandemiei, cuplurile căsătorite au mai puține probleme în relație decât au cuplurile necăsătorite. Este posibil ca pandemia să fi generat conflicte și să destabilizeze cuplurile necăsătorite, dacă angajamentul era deja scăzut între parteneri, întrucât un context stresant precum este pandemia actuală intensifică tiparele relaționale deja existente. Astfel, dacă o relație era instabilă, pandemia nu a făcut decât să aducă acest lucru la suprafață (Williamson, 2020). Pe de altă parte, cuplurile căsătorite resimt mai multe emoții negative (frică, furie, tristețe, gelozie). Ne-am fi așteptat ca diferența să fie în sens invers, adică tot cuplurile căsătorite să

aibă mai multe probleme în relație, însă probabil am obținut acest rezultat pentru că, deși relația dintre doi parteneri căsătoriți poate fi mai conflictuală uneori (deoarece partenerii sunt sinceri și nu afișează comportamente dezirabile, ci comportamente autentice), însă per total, ea este mai stabilă decât o relație dintre două persoane necăsătorite. Pe de altă parte, cu cât durata relației este mai lungă, indiferent dacă e oficializată sau nu, partenerii percepeau o susținere mai mică din partea partenerului și un impact negativ mai mare al acestuia înainte de pandemie, iar în prezent resimt mai puțină susținere și au mai multe probleme în relație. Cu alte cuvinte, se pare că nu putem pune semnul egal între relație oficializată prin căsătorie și relație de durată: o căsnicie de scurtă durată poate să fie mai calmă și mai stabilă decât o relație de lungă durată, dar care nu este oficializată.

Între cuplurile care au copii și cele care nu au există diferențe în ceea ce privește emoțiile resimțite în cadrul cuplului, dar și intensitatea problemelor relaționale. Cu cât cuplurile au mai mulți copii, cu atât resimțeau mai multă furie înainte de pandemie, dar nu și în prezent. Mai mult, cu cât au mai mulți copii, partenerii resimt acum mai multă tristețe și frică. Este posibil ca amenințarea reprezentată de pandemie și de noul virus să fi temperat conflictele generatoare de furie dintre parteneri, făcând loc unor îngrijorări precum cea privind starea de sănătate proprie și a membrilor familiei. În orice caz, este nevoie ca un studiu ulterior să abordeze în profunzime cauzele emoțiilor negative, pentru a oferi explicații cu un grad mai ridicat de certitudine decât acestea.

Prima ipoteză a studiului a vizat diferențe în ceea ce privește probleme de cuplu, înainte și după pandemie. Rezultatele au indicat că nu există diferențe semnificative, deși scorul la problemele din relație este mai ridicat pentru momentul 2 al măsurării, adică după pandemie. Cu toate că mai multe date din literatură au arătat că un context generator de stres cum este pandemia poate să dezechilibreze relațiile romantice (Stavridou et al., 2020; Luetke, Hensel, Herbenick & Rosenberg, 2020; Alexopoulos et al., 2021), alte studii au indicat că izolarea impusă prin măsurile anti-COVID au facilitat unele relații de cuplu, întrucât partenerii fost nevoiți să petreacă mai mult timp împreună, ceea ce în unele cazuri poate crește intimitatea dintre ei și satisfacția resimțită. Se pare că românii din cadrul eșantionului care a stat la baza acestei cercetări fac parte din a doua categorie, întrucât diferențele privind problemele relaționale nu sunt semnificative. De asemenea, o mică diferență a fost identificată între cuplurile căsătorite și cele necăsătorite, acestea din urmă având mai multe probleme relaționale; este posibil ca diferența să fie cauzată de faptul că partenerii care sunt căsătoriți au o durată mai mare a relației, astfel că au mai multe resurse emoționale pentru a-și gestiona eficient conflictele.

A doua ipoteză testată presupunea diferențe între momentul de dinainte de pandemie și cel prezent, în ceea ce privește impactul pozitiv și cel negativ al partenerului. Cu toate acestea, ipoteza nu s-a confirmat, la aceste variabile diferențele fiind foarte mici și ne semnificative. De asemenea, nu s-au identificat diferențe între cuplurile căsătorite și cele necăsătorite.

A treia ipoteză specula de asemenea diferențe între cele două momente ale pandemiei, dar în ceea ce privește emoțiile resimțite de parteneri în cadrul relației de cuplu. Ipoteza s-a confirmat parțial, doar în ceea ce privește emoția de furie, aceasta fiind mai scăzută în prezent decât era înainte de începerea pandemiei. Deși ne-am fi așteptat ca diferențele să fie în sens invers (partenerii să resimtă mai multe emoții negative în prezent, ca urmare a degradării relației de cuplu din cauza pandemiei), rezultatul poate fi explicat prin faptul că persoanele din cadrul eșantionului nu au experimentat o înrăutățire a relației de cuplu, astfel că nici emoțiile negative nu sunt mai frecvente decât înainte. Ba dimpotrivă, este posibil ca pandemia să fi avut un impact pozitiv asupra relației de cuplu, tocmai pentru că partenerii au conștientizat iminența pericolului, faptul că atât sănătatea proprie, cât și cea a partenerului sunt puse în pericol de eventuala infectare cu acest nou virus, ceea ce poate face conflictele cotidiene să pară lipsite de importanță. Având factori stresori de asemenea intensitate, conflictele din cuplu se reduc, la fel și emoțiile negative precum furia, iar cuplul este mai unit pentru a putea depăși cu bine aceste obstacole reprezentate de pandemia și virusul COVID-19

A patra ipoteză a cercetării viza o asociere între impactul negativ al partenerului asupra rutinei și obiectivelor și emoțiile negative din cadrul relației. Ipoteza s-a confirmat: cu cât impactul negativ al partenerului este mai ridicat, cu atât participanții resimt mai multă furie, frică și tristețe în cadrul relației de cuplu, dar nu și gelozie. Rezultatul este valabil atât pentru cuplurile căsătorite, cât și cele necăsătorite. Cu toate acestea, dacă analizăm separat emoțiile resimțite în cadrul cuplurilor (fără a lua în considerare impactul partenerului), am remarcat că emoțiile negative (frică, furie, gelozie) sunt mai intense la cuplurile căsătorite, probabil prin prisma relației îndelungate, în care se simt mai confortabili și sunt mai sinceri, comportamente care pot genera în anumite situații emoții negative și conflicte (Cheng, 2006; Sanford & Rowatt, 2004).

Cea de-a cincea ipoteză a cercetării viza o asociere între impactul pozitiv/ susținerea din partea partenerului și emoțiile negative din cadrul relației, aceasta confirmându-se: cu cât participanții percep o susținere mai ridicată din partea partenerului lor de cuplu, cu atât resimt mai puține emoții negative în cadrul relației cu acesta (furie, tristețe, frică, gelozie). Asocierea

este semnificativă atât pentru cuplurile căsătorite, cât și cele necăsătorite. Astfel, rezultatul evidențiază rolul important pe care îl are partenerul de cuplu în asigurarea stării de bine și menținere a echilibrului psihologic, mai ales într-un context generator de distres precum este pandemia (Solomon et al., 2016; Graham, Huang, Clark & Helgeson, 2008; Cheng, 2006).

Ultima ipoteză a cercetării specula că există o asociere pozitivă între problemele relaționale și distresul cauzat de pandemie (suspiciunea și anxietatea), însă aceasta s-a infirmat: rezultatele au indicat că nu există o asociere semnificativă între cât de îngrijorați sunt partenerii cu privire la efectele pandemiei asupra sănătății lor și bunăstarea relației de cuplu. Acest rezultat ne sugerează că dacă în anumite cupluri există probleme relaționale, acestea nu sunt generate în mod necesar de pandemie și stresul asociat acesteia. De exemplu, partenerii ar putea experimenta probleme relaționale din cauza problemelor financiare, din cauza angajamentului scăzut în relație etc. (Fincham, Rogge & Beach, 2018), aspecte care ar putea fi investigate în detaliu în cadrul altui studiu, întrucât acesta de față a avut drept obiectiv principal analizarea relațiilor de cuplu prin prisma stresului generat de pandemie.

8. Concluzii

Prin cercetarea de față ne-am propus să investigăm dinamica relațiilor de cuplu și modul în care aceasta a fost influențată de pandemia de COVID-19, în ceea ce privește problemele relaționale și emoțiile negative din cadrul unor cupluri de români, căsătoriți ori necăsătoriți. Deși ipotezele s-au confirmat doar parțial, considerăm că ele aduc un plus informațional în domeniu și pot constitui premisa unor alte cercetări mai aprofundate pe această temă.

Cu toate acestea, studiul prezintă o serie de limite. În primul rând, este corelațional și comparativ, astfel că nu putem să formulăm relații cauzale (precum că pandemia a îmbunătățit sau înrăutățit echilibrul relațiilor de cuplu), ci doar să afirmăm că există o serie de asocieri și diferențe semnificative între variabile, care ar putea fi interpretate astfel, cu o anumită marjă de eroare. De asemenea, deși am comparat măsurătorile raportate la două momente diferite în timp (înainte de începerea pandemiei și momentul martie 2022), datele au fost furnizate prin auto-raportare de către participanți doar în martie 2022; măsurătorile ar fi fost mai valide dacă s-ar fi realizat în martie 2020, și apoi iar în martie 2022, astfel studiul ar fi fost unul longitudinal.

Prin urmare, luând în calcul și limitele enunțate, cercetarea de față oferă un plus de informații privind dinamica relațiilor de cuplu în timpul pandemiei de COVID-19.

References

- Adamczyk, K. (2018). Direct and indirect effects of relationship status through unmet need to belong and fear of being single on young adults' romantic loneliness. *Personality and Individual Differences, 124*, 124–129. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.12.011>
- Alexopoulos, C., Timmermans, E., Sharbi, L. L., Roache, D. J., Croft, A., Dorrance Hall, E., James- Hawkins, L., Lamarche, V., & Uhlich, M. (2021). Settling down without settling: Perceived changes in partner preferences in response to COVID-19. *Journal of Social and Personal Relationships, 38*(6), 1901-1919.
- Arafat, S. Y., Mohamed, A. A., Kar, S. K., Sharma, P., and Kabir, R. (2020). Does COVID-19 pandemic affect sexual behaviour? A cross-sectional, cross-national online survey. *Psychiatry Res. 289:113050*. doi: 10.1016/j.psychres.2020.113050
- Barelds, D. P. H., & Dijkstra, P. (2011). Positive illusions about a partner's personality and relationship quality. *Journal of Research in Personality, 45*, 37–43. doi: 10.1016/j.jrp.2010.11.009
- Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). The need to belong: desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological bulletin, 117*(3), 497.
- Bradbury, T. N., Fincham, F. D., & Beach, S. R. H. (2000). Research on the nature and determinants of marital satisfaction: A decade in review. *Journal of Marriage and the Family, 62*, 964–980.
- Brink, J., Cullen, P., Beek, K., & Peters, S. A. (2021). Intimate partner violence during the COVID-19 pandemic in Western and Southern European countries. *European journal of public health, 31*(5), 1058-1063.
- Burleson, M., Roberts, N., Munson, A., Duncan, C., Randall, A., Ha, T., Sioni, S, & Mickelson, K. (2021). Feeling the absence of touch: Distancing, distress, regulation, and relationships in the context of COVID-19. *Journal of Social and Personal Relationships, 39*(1), 56-79.
- Buss, D. M., & Schmitt, D. P. (1993). Sexual strategies theory: An evolutionary perspective on human mating. *Psychological Review, 100*, 204–232.

- Buunk, B. P., Dijkstra, P., Fetchenhauer, D., & Kenrick, D. T. (2002). Age and gender differences in mate selection criteria for various involvement levels. *Personal relationships*, *9*(3), 271-278.
- Caughlin, J. P., & Huston, T. L. (2002). A contextual analysis of the association between demand/withdraw and marital satisfaction. *Personal Relationships*, *9*, 95-119.
- Cheng, S. T. (2006). Negative emotions make positive emotions more salient in well-being appraisal. *Personality and Individual Differences*, *40*(3), 557-567.
- Craig, L., & Churchill, B. (2021). Dual-earner parent couples' work and care during COVID-19. *Gender, Work & Organization*, *28*, 66-79.
- Cutrona, C. E., & Suhr, J. A. (1992). Controllability of stressful events and satisfaction with spouse support behaviors. *Communication Research*, *19*(1), 154-174.
- Fincham, F. D., Rogge, R., & Beach, S. R. H. (2018). Relationship satisfaction. In A. L. Vangelisti & D. Perlman (Eds.), *The Cambridge handbook of personal relationships* (pp. 422-436). *Cambridge University Press*.
<https://doi.org/10.1017/9781316417867.033>
- Goldberg, A. E., Allen, K. R., & Smith, J. Z. (2021). Divorced and separated parents during the COVID-19 pandemic. *Family process*, *60*(3), 866-887.
- Goldberg, A. E., McCormick, N., & Virginia, H. (2021). Parenting in a pandemic: Work-family arrangements, well-being, and intimate relationships among adoptive parents. *Family Relations*, *70*(1), 7-25.
- Goldstein, A., & Flicker, S. (2020). "Some Things Just Won't Go Back": Teen Girls' Online Dating Relationships during COVID-19. *Girlhood Studies*, *13*(3), 64-78.
- Graham, S. M., Huang, J. Y., Clark, M. S., & Helgeson, V. S. (2008). The positives of negative emotions: Willingness to express negative emotions promotes relationships. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *34*(3), 394-406.
- Hesse, C., Mikkelsen, A., & Tian, X. (2021). Affection deprivation during the COVID-19 pandemic: A panel study. *Journal of Social and Personal Relationships*, *38*(10), 2965-2984.
- Heyman, R. E., Sayers, S. L., & Bellack, A. S. (1994). Global marital satisfaction versus marital adjustment: An empirical comparison of three measures. *Journal of Family Psychology*, *8*, 432-446.

- Holmstrom, A. J. (2012). What helps—and what doesn't—when self-esteem is threatened?: Retrospective reports of esteem support. *Communication Studies*, 63(1), 77-98.
- Karp, C., Moreau, C., Sheehy, G., Anjur-Dietrich, S., Mbushi, F., Muluve, E., Mwanga, D., Nzioki, M., Pinchoff, J., Austrian, K. (2021). Youth Relationships in the Era of COVID-19: A Mixed-Methods Study Among Adolescent Girls and Young Women in Kenya. *Journal of Adolescent Health*, 69(5), 754-761.
- Knobloch, L. K., & Theiss, J. A. (2010). An actor-Partner interdependence model of relational turbulence: Cognitions and emotions. *Journal of Social and Personal Relationships*, 27(5), 595-619.
- Knobloch, L. K., Miller, L. E., & Carpenter, K. E. (2007). Using the relational turbulence model to understand negative emotion within courtship. *Personal Relationships*, 14(1), 91-112.
- Lannutti, P. J., & Bevan, J. L. (2022). Conclusion to the special issue: Relationships in the time of COVID-19: Examining the effects of the global pandemic on personal relationships. *Journal of Social and Personal Relationships*, 39(1), 80-91. <https://doi.org/10.1177/02654075211063536>
- Lehmiller, J. (2020). *1 in 5 people reached out to an ex during lockdown*. <https://www.psychologytoday.com/us/blog/the-myths-sex/202006/1-in-5-people-reached-out-ex-duringlockdown>
- Lehmiller, J. J., Garcia, J. R., Gesselman, A. N., and Mark, K. P. (2020). Less sex, but more sexual diversity: changes in sexual behavior during the COVID-19 coronavirus pandemic. *Leisure Sci.* 1–10. doi: 10.1080/01490400.2020.1774016
- Li, N. P., Halterman, R. A., Cason, M. J., Knight, G. P., & Maner, J. K. (2008). The stress-affiliation paradigm revisited: Do people prefer the kindness of strangers or their attractiveness?. *Personality and Individual Differences*, 44(2), 382-391.
- Luetke, M., Hensel, D., Herbenick, D., & Rosenberg, M. (2020). Romantic relationship conflict due to the COVID-19 pandemic and changes in intimate and sexual behaviors in a nationally representative sample of American adults. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 46(8), 747-762.
- MacGeorge, E. L., Feng, B., Burleson, B. R., Knapp, M. L., & Daly, J. A. (2011). Supportive communication. *Handbook of interpersonal communication*, 4, 317-354.

- Manley, M. H., & Goldberg, A. E. (2021). Consensually nonmonogamous parent relationships during COVID-19. *Sexualities*, 13634607211019356.
- McLaren, R. M., Solomon, D., & Priem, J. S. (2011). Explaining variation in contemporaneous responses to hurt in premarital romantic relationships: A relational turbulence model perspective. *Communication Research*, 38(4), 543-564.
- Merolla, A. J., Otmar, C., & Hernandez, C. R. (2021). Day-to-day relational life during the COVID-19 pandemic: Linking mental health, daily relational experiences, and end-of-day outlook. *Journal of Social and Personal Relationships*, 38(8), 2350-2375.
- Mousavi, S. F. (2020). Psychological well-being, marital satisfaction, and parental burnout in Iranian parents: The effect of home quarantine during COVID-19 outbreaks. *Frontiers in Psychology*, 3305.
- Mousavi, S. F. (2020). Psychological well-being, marital satisfaction, and parental burnout in Iranian parents: The effect of home quarantine during COVID-19 outbreaks. *Frontiers in Psychology*, 3305.
- Overall, N. C., Chang, V. T., Pietromonaco, P. R., Low, R. S., & Henderson, A. M. (2022). Partners' attachment insecurity and stress predict poorer relationship functioning during COVID-19 quarantines. *Social Psychological and Personality Science*, 13(1), 285-298.
- Quezada Berumen, L., Landero Hernández, R., & González Ramírez, M. T. (2020). Satisfacción marital e impacto del confinamiento por COVID-19 en México. *Interacciones*, 6(3), e173.
- Sanford, K., & Rowatt, W. C. (2004). When is negative emotion positive for relationships? An investigation of married couples and roommates. *Personal Relationships*, 11(3), 329-354.
- Schmid, L., Wörn, J., Hank, K., Sawatzki, B., & Walper, S. (2021). Changes in employment and relationship satisfaction in times of the COVID-19 pandemic: Evidence from the German family Panel. *European Societies*, 23(sup1), S743-S758.
- Smallen, D. (2021). Experiences of meaningful connection in the first weeks of the COVID-19 pandemic. *Journal of Social and Personal Relationships*, 38(10), 2886-2905.
- Solomon, D. H., Knobloch, L. K., Theiss, J. A., & McLaren, R. M. (2016). Relational turbulence theory: Explaining variation in subjective experiences and communication within romantic relationships. *Human Communication Research*, 42(4), 507-532.

- Solomon, D. H., Knobloch, L. K., Theiss, J. A., & McLaren, R. M. (2016). Relational turbulence theory: Explaining variation in subjective experiences and communication within romantic relationships. *Human Communication Research, 42*(4), 507-532.
- Solomon, R. C., & Stone, L. D. (2002). On "positive" and "negative" emotions. *Journal for the theory of social behaviour*.
- Spielmann, S. S., MacDonald, G., Maxwell, J. A., Joel, S., Peragine, D., Muise, A., & Impett, E. A. (2013). Settling for less out of fear of being single. *Journal of Personality and Social Psychology, 105*, 1049–1073.
<https://doi.org/10.1037/a0034628>
- Stavridou, A., Stergiopoulou, A. A., Panagouli, E., Mesiris, G., Thirios, A., Mougiakos, T. & Tsitsika, A. (2020). Psychosocial consequences of COVID-19 in children, adolescents and young adults: a systematic review. *Psychiatry and clinical neurosciences*.
- Theiss, J. A., & Solomon, D. H. (2006). A relational turbulence model of communication about irritations in romantic relationships. *Communication Research, 33*(5), 391-418.
- Theiss, J. A., & Solomon, D. H. (2006). Coupling longitudinal data and multilevel modeling to examine the antecedents and consequences of jealousy experiences in romantic relationships: A test of the relational turbulence model. *Human Communication Research, 32*(4), 469-503.
- Theiss, J. A., Knobloch, L. K., Checton, M. G., & Magsamen-Conrad, K. (2009). Relationship characteristics associated with the experience of hurt in romantic relationships: A test of the relational turbulence model. *Human Communication Research, 35*(4), 588-615.7..
- Turliuc, M.N. (2004). *Psibologia cuplului și a familiei*. Iași: Performantica
- Vaterlaus, J. M., Shaffer, T., & Pulsipher, L. (2021). College student interpersonal and institutional relationships during the COVID-19 pandemic: A qualitative exploratory study. *The Social Science Journal, 1*-14.
- Vowels, L. M., & Carnelley, K. B. (2021). Attachment styles, negotiation of goal conflict, and perceived partner support during COVID-19. *Personality and Individual Differences, 171*, 110505.
- Waynforth, D. (2001). Mate choice trade-offs and women's preference for physically attractive men. *Human Nature, 12*(3), 207-219.
- Wile, D. (2013). Opening the circle of pursuit and distance. *FamilyProcess, 52*, 19–32.

- Williamson, H. C. (2020). Early effects of the COVID-19 pandemic on relationship satisfaction and attributions. *Psychological Science*, 31(12), 1479-1487.
- Williamson, H. C. (2020). Early effects of the COVID-19 pandemic on relationship satisfaction and attributions. *Psychological Science*, 31(12), 1479-1487.
- World Health Organisation. Understanding and Addressing Violence Against Women: Intimate Partner Violence; World Health Organisation: Geneva, Switzerland, 2012.
- World Health Organization (WHO). (2020). Coronavirus disease (COVID-19) outbreak situation. Retrieved from <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus2019>
- Zotarelli Filho, I. J. (2020). ANXIETY AND EATING DISORDERS DURING THE QUARANTINE OF COVID-19: AN OBSERVATIONAL STUDY. Authorea Preprints.